

POP-Uitvoeringsprogramma (PUP) 2010
(Bijlage bij de Voorjaarsnota 2010)

een stap in de goede richting

vastgesteld door GS op 18 mei 2010

INHOUD

- 1. Doel en functie PUP**
- 2. Bestuurlijke prioriteiten**
- 3. Doorkijk 2015**
- 4. Financiën**
- 5. Uitvoeringsprogramma 2010**

1. Doel en functie PUP

Vorig jaar hebben wij het eerste uitvoeringsprogramma van het POP vastgesteld, het POP-UP 2009-2013. Met het voorliggende Provinciaal Uitvoeringsprogramma (PUP) 2010 wordt tegemoet gekomen aan de afspraak zoals die is opgenomen in onze brief aan de staten van 23 oktober 2009 en die als volgt luidt:

Afgesproken is dat jaarlijks een Uitvoeringsprogramma POP wordt opgesteld. Dit programma wordt als bijlage bij de Voorjaarsnota aan u aangeboden. Wij zullen dit programma benutten als afwegingskader bij het bepalen van de te stellen prioriteiten om daarmee ook het integraal benaderen van onze opgaven verder te versterken.

stap in de goede richting

De voorgenomen bezuinigingen zetten de (autonome) ruimte voor de provincie om de in het POP geformuleerde ambities te realiseren onder druk. Bij het vorige programma kon nog geen rekening worden gehouden met de bezuinigingen, die we in oktober 2009 hebben aangekondigd en inmiddels door PS, behoudens enkele wijzigingen, zijn aanvaard. Wil de provincie de komende jaren kwaliteit blijven leveren bij de oplossing van regionale vraagstukken, dan zal een scherpere prioriteitstelling en zonodig bijstelling van de POP-ambities onvermijdelijk zijn.

Met het PUP 2010 willen we in dit opzicht een stap in de goede richting zetten.

bestuurlijke prioriteiten

Bij de voorbereiding van dit PUP 2010 hebben wij ons geconcentreerd op de volgende vragen:

- welke integrale opgaven uit het POP vinden wij in het licht van de Kaderstelling bezuinigingen van strategisch belang en als zodanig prioritair in het provinciale beleid voor de eerstkomende jaren?
- is er voor de prioritaire integrale opgaven in 2010 voldoende capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) beschikbaar naast de benodigde inzet voor de uitvoering van 'going concern'- en bedrijfsvoeringstaken?

opzet PUP

In paragraaf. 2 hebben wij de prioritaire integrale opgaven als zijnde bestuurlijke prioriteiten aangeduid. Daarnaast hebben wij in paragraaf. 3 (Doorkijk 2015) de essentie van de diverse opgaven nader verkend in relatie tot de rol van de provincie.

In het uitvoeringsprogramma (paragraaf. 5) hebben wij per opgave de relevantie, de uit te voeren projecten, de daarvoor benodigde middelen en het financiële meerjarenperspectief weergegeven. In paragraaf 4 zijn op hoofdlijnen de financiële aspecten van dit PUP belicht.

doel en functie PUP

Het PUP heeft de volgende functies:

1. Jaarlijks (beleids)uitvoeringsprogramma van het POP, gericht op de bepaling van de bestuurlijke prioriteiten met een doorvertaling naar de daarvoor benodigde financiële middelen en capaciteit van afdelingen; als zodanig is het als bijlage onderdeel van de Voorjaarsnota.
2. Samen met de productenbegroting vormt het PUP het contract met jaarafspraken tussen GS en MT.
3. Basis voor het concernprogramma, waarin aanvullend op de bestuurlijke prioriteiten ook de bedrijfsvoeringstaken zijn opgenomen. Het concernprogramma is kaderstellend voor de afdelingsplannen.

2. Bestuurlijke prioriteiten

In dit PUP 2010 hebben wij de thema's en gebieden opgenomen, die vanuit het POP en de Kaderstelling bezuinigingen door ons als prioritair worden gezien.

Voor de vraag welke thema's en gebieden voor de provincie als prioritair gelden, hebben wij ons laten leiden door de volgende aspecten:

1. de maatschappelijke urgentie en de daarmee verbonden politiek-bestuurlijke gevoeligheid van het onderwerp;
2. de complexiteit van het programma of project;
3. de noodzaak voor samenwerking tussen meerdere afdelingen/werkvelden (met veelal een aparte projectstructuur).

Gelet op het POP, de Kaderstelling bezuinigingen en de evengenoemde aspecten komen wij tot de volgende bestuurlijke prioriteiten (ordening bepaald door generiek karakter van programma/project, thematisch of gebiedsspecifiek):

I Thema's

- 1. Bevolkingsdaling**
- 2. RSP/MIT**
- 3. Energie**
- 4. Klimaat**
- 5. Regionale Uitvoeringsdienst**
- 6. Ruimtelijke kwaliteit en landschap**

II Gebieden

- 1. Regio Groningen-Assen**
- 2. Eemsdelta**
- 3. Lauwersmeer**
- 4. Veenkoloniën (zuid)**
- 5. Blauwestad**
- 6. Meerstad**
- 7. Regioprogramma's**
- 8. Agenda voor de Veenkoloniën**

De gebiedsopgaven 1 tot en met 4 worden in het POP aangemerkt als POP-gebiedsopgaven.

3. Doorkijk 2015

In deze paragraaf hebben wij een aantal richtinggevende uitspraken over de (prioritaire) thema's en gebiedsopgaven opgenomen, waarmee wij, bij wijze van eerste stap en anticiperend op de komende periode van 'meer met minder', richting en sturing willen geven aan de verdere uitvoering van het provinciale beleid. Deze uitspraken zijn in belangrijke mate gebaseerd op de in de Kaderstelling bezuinigingen aangegeven beleidslijnen, op onderdelen (met name de POP-opgaven Lauwersmeer en Veenkoloniën en de regioprogramma's) is sprake van een nadere prioriteitstelling.

Bij het vorenstaande hebben wij vooral gelet op de volgende aspecten:

- het (provinciaal) belang van het project;
- de rol van de provincie
- mogelijkheden om de POP-ambities bij te stellen, om bepaalde thema's in gebiedsprojecten te integreren of de bestuurlijke drukte te verminderen.

Algemeen

- Met het PUP 2010 worden de bestuurlijke prioriteiten bepaald. Consequentie hiervan is dat ook de uitvoering binnen afdelingen en de uitvoering van subsidieprogramma's de komende jaren sterker gericht worden op het leveren van een bijdrage aan deze prioriteiten.
- Wij streven, voor zover mogelijk en effectief, naar integratie van bestaande en nieuwe thema's in de gebiedsgerichte samenwerking (bijvoorbeeld de integratie van thema's als krimp en klimaat in een samenhangend programma Eemsdelta).
- Niet alle prioriteiten zijn in onze visie even belangrijk. De Regiovisie, Eemsdelta en Oldambt/Blauwestad zien wij voor de provincie als de meest urgente ontwikkelopgaven voor de komende jaren; daarnaast verwachten wij dat met name het thema krimp (wonen en leefbaarheid) en de uitvoering van het RSP/MIT-programma meerjarig veel aandacht en inzet van de provincie zullen vragen. De rol van de provincie bij deze opgaven zien wij overigens niet op voorhand als eenduidig (bijvoorbeeld regierol, faciliterende rol), maar steeds te bepalen per onderwerp of per fase.
- Grondbeleid: We willen onderzoeken of en hoe we een actiever grondbeleid kunnen gaan voeren. Uitgangspunt daarbij blijft dat we geen aanleiding zien voor de oprichting van een provinciaal grondbedrijf. We hebben een werkwijze ontwikkeld in het kader van de gebiedsopgaven, de realisering van infrastructurele projecten en bij de realisering van de EHS die goed inspeelt op het omgaan met strategische grondposities. Daarbij maken we gebruik van de expertise van de dienst landelijk Gebied (DLG). In 2011 zullen we op grond van die ervaringen nader beoordelen of onze werkwijze moet worden aangepast.

De thema's

RSP/MIT: Voor het versterken van de economie en de werkgelegenheid in onze provincie is een goede bereikbaarheid een basisvoorwaarde. Dat betekent dat we ook in tijden van forse financiële tegenwind door moeten gaan met het verbeteren van de infrastructuur en het openbaar vervoer. Naast onze eigen bezuinigingstaakstelling, komen er bezuinigingen vanuit het Rijk op ons af. Maar met de uitvoering van het alternatief pakket voor de Zuiderzeelijn (RSP) geven wij tevens aan dat wij flink blijven investeren in de toekomst.

Krimp (bevolkingsdaling) vormt voor de provincie al enige tijd topprioriteit en vraagt van ons voorlopig een initiërende en regisserende rol. Nu is gebleken dat in Noord- en Oost-Groningen (gemeente De Marne, Eemsdelta en Oost-Groningen) de krimp relatief ernstige vormen zal aannemen, is het zaak de effecten van dit proces zoveel mogelijk samen met de gebiedspartners te onderkennen en daarmee de komende jaren bij beleid en uitvoering rekening te houden.

De provincie fungeert in dit proces tot dusver vooral als schakel tussen Rijk en gemeenten/andere maatschappelijke organisaties. In 2010 zullen onze inspanningen gericht zijn op het (doen) opstellen van woon- en leefbaarheidsplannen (gereed in de loop van 2011). Inzet is dat dit thema waar mogelijk (bijvoorbeeld Eemsdelta) wordt geïntegreerd in de gebiedsgerichte samenwerking.

Energie vormt al enige jaren voor de provincie een thema van hoge prioriteit, waarvoor bij uitstek van de provincie(s) een initiërende en regisserende rol wordt gevraagd. Achtergrond hiervan zijn vooral de kansen die, vooral ook in Noordelijk verband, worden gezien om de provincie/het Noorden op de kaart te zetten en daarmee de positie te bevestigen van Noord-Nederland als proeftuin/demonstratiegebied voor vernieuwend nationaal (en Europees) energiebeleid.

Wij willen onze rol richten op het scheppen van randvoorwaarden voor grote(re) bewegingen. Dit zijn grotere bewegingen van regionaal én nationaal belang waarin Noord-Nederland onderscheidend is. Interessante bewegingen zijn/blijven de Groen Gas Hubs, CCS, offshore-windparken en Smart Grids. Een koerswijziging zou kunnen zijn om meer internationale samenwerking te zoeken. In eerste instantie samen met Noordwest-Duitsland (Nieuwe Hanze Interregio, Hanze Energy Corridor). Op deze manier willen we tevens beter gebruik maken van Europese subsidieprogramma's.

Het thema **klimaat** heeft zich de afgelopen tijd uitstekend geprofileerd richting Rijksagenda en bij de opzet van nadere verkenningen in deelgebieden als Eemsdelta en Veenkoloniën.

Nu is aan de orde de vertaling van de ontwikkelde ideeën naar plannen en uitvoeringsmaatregelen op regionale en lokale schaal. Daarbij geven we in 2010 prioriteit aan de gebieden Eemsdelta, Veenkoloniën, Lauwersmeer en Waddenkust (in afstemming met het Deltaprogramma).

Ruimtelijke kwaliteit en landschap vormt een belangrijke rode draad in het POP. Als basis voor doorwerking in andere regionale en lokale plannen van gemeenten, waterschappen en andere organisaties is in het POP een visie opgenomen, waarbij per deelgebied de kernkarakteristieken in kaart zijn gebracht en nader omschreven.

Wij beschouwen deze visie vooral ook als basis voor nadere planvorming bij onze majeure gebiedsprojecten om de ruimtelijke kwaliteit daarvan te kunnen waarborgen, inclusief de mogelijkheden voor ontwikkeling, versterking en beheer van het landschap. De inzet vanuit de organisatie zal dan ook primair onderdeel moeten vormen van de desbetreffende gebiedsprojecten. Daarnaast blijft het leveren van bijdragen aan andere provinciale plannen (met name infrastructuur) en een (zij het beperkte) advisering in het kader van gemeentelijke plannen noodzakelijk. Verder ondersteunen wij LIBAU in 2011 en 2012 om te komen tot stedenbouwkundig hoogwaardige (bestemmings)plannen.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

In onze provincie komt één **regionale uitvoeringsdienst (RUD)**. De juridische vorm wordt een gemeenschappelijke regeling. Dit is het resultaat van een in juni 2009 gesloten package deal tussen rijk, IPO, VNG en Unie van Waterschappen om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving te verbeteren. Daarvoor is als belangrijk instrument gekozen voor de vorming van regionale uitvoeringsdiensten, die op 1 januari 2012 operationeel moeten zijn.

Gebiedsopgaven Regiovisie en Eemsdelta

De Regio Groningen-Assen en Bereikbaarheid Stad zijn majeure regionale projecten van strategische betekenis, waarbij van de provincie de komende jaren, gelet ook op de gemaakte bestuurlijke afspraken, een actieve en (mede)regisserende rol wordt gevraagd. De opgave bereikbaarheid Stad loopt grotendeels parallel met het RSP/MIT-programma. Voorgesteld wordt bij deze POP-gebiedsopgaven te blijven uitgaan van de 'volle ambitie'. Uit de in 2008-2009 uitgevoerde evaluatie van de Regiovisie bleek dat de visie uit 2004 maatschappelijk gezien nog voldoende actueel is, maar dat een aanvulling/aanscherping op sommige terreinen nodig is. De komende jaren zal de regionale samenwerking dan ook worden aangevuld met:

- een gezamenlijk economisch profiel;
- een extra impuls voor het landschap;
- het verbeteren van de regio op de uitvoering van de programma's;
- het verbeteren van de in- en externe communicatie en profilering van de regio.

De **Eemsdelta** wordt bestuurlijk gezien als een regio van grote regionale betekenis (economische kernzone). De ruimtelijke en sociaal-economische ontwikkeling van dit gebied met veel aandacht voor thema's als krimp, energie en klimaat is een majeure opgave, waarbij van de provincie een regisserende en integrerende rol wordt gevraagd. Gelet op de niet-geringe inspanningen die van gemeenten in dit gebied wordt gevraagd vanuit de intergemeentelijke samenwerking, is daarnaast een gerichte faciliterende rol van de provincie op zijn plaats.

Lauwersmeer en Veenkoloniën

De POP-opgave voor het **Lauwersmeer** richt zich op zowel de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van het gehele Lauwersmeergebied als de revitalisering van het havengebied rondom Lauwersoog. Voor Lauwersoog e.o. kan de daadwerkelijke publieke investering in infrastructuur in combinatie met private investeringen voor de nodige gewenste dynamiek zorgen. Gezien de economische situatie is dat een complexe zaak. Dat betekent dat we nog enige tijdsruimte nemen om de kans op het verwerven van rijksmiddelen en het toetreden van een private partner verder te verkennen. Als dat niet haalbaar blijkt, stellen wij voor het accent te verleggen naar het benutten van kansen en potenties die zich aandienen. Daarbij zullen we zoveel als mogelijk is doelen en functies met elkaar combineren. Daarnaast werken we samen met de partners aan de uitvoering van de gemaakte afspraken.

Voor het gebied **Veenkoloniën-zuid** (Stadskanaal-Onstwedde-Ter Apel) zijn inmiddels via een Plan van Aanpak bestuurlijke afspraken gemaakt, gericht op een drietal deelprojecten:

- Landschapontwikkeling Pagediepdal, trekker provincie Groningen;
- Kanaalzone, trekker gemeente Stadskanaal;
- Agribusiness, trekker gemeente Vlagtwedde.

Voor de provincie is de landschapontwikkeling van strategisch belang als sociaal-economische impuls en voor de ruimtelijk-landschappelijke verbindingen met de provincie Drenthe.

Voor alle 3 projecten is de verkenningsfase goeddeels afgerond. De realisering van de volle ambitie bij landschapontwikkeling, met hoge investeringen voor beekherstel en landschapontwikkeling, lijkt de komende jaren geen reële optie. Inmiddels is voor de drie projecten een lijn ontwikkeld die financieel niet of nauwelijks risicovol is en waarmee de stuurgroep Veenkoloniën-zuid heeft ingestemd.

Heroriëntatie Veenkoloniën

Hoewel het regionaal belang van de gezamenlijke inzet van de gebiedspartners op de genoemde 3 projecten zeker aanwezig is, zijn wij van mening dat bij de bestuurlijke besluitvorming over de uitvoering van het Plan van Aanpak de volgende actuele ontwikkelingen moeten worden betrokken:

- Ook in dit gebied zal onze focus de komende jaren vooral liggen op krimp c.q. de opstelling en uitvoering van woon-en leefbaarheidsplannen. Het lijkt ons wenselijk de ambities vanuit de POP-opgave nadrukkelijker toe te spitsen op de mogelijkheden vanuit krimp. Vooral voor de opgave 'Kanaalzone' lijkt dit kansrijk.
- Voor Veenkoloniën-noord (Veendam e.o) zijn inmiddels plannen ontwikkeld (Groene Ster). Tot dusverre gaat de provincie voor dit gebied uit van een beperkt faciliterende rol. Daarbij streven we naar een steviger focus op de deelprojecten van regionaal belang in dat verband.
- Zowel de POP-gebiedsopgave als de Groene Ster-plannen worden uitgevoerd onder de vlag van de Agenda voor de Veenkoloniën. Voor dit gebiedsprogramma levert de provincie structureel tot in ieder geval 2013 een stevige financiële inspanning, ruim een half miljoen jaarlijks. De komende jaren gaan we voor een steviger inzet van Agenda-gelden voor met name de projecten van de POP-gebiedsopgave en projecten met een stevig provinciaal belang (agribusiness; vaarverbindingen e.d.).

Tenslotte wordt opgemerkt dat de veel genoemde 'bestuurlijke drukte' in Oost-Groningen zich vooral in het gebied van de Veenkoloniën manifesteert. Een stevige bestuurlijke en ambtelijke heroriëntatie op de ambities, de organisatie en de nodige/mogelijke inzet van de provincie is hier wat ons betreft in de loop van 2010 op zijn plaats. Daarbij zullen wij ons zoveel mogelijk concentreren op de Agenda van de Veenkoloniën (ook als platform voor het binnenhalen van rijks- en Europese middelen) en in dat verband komen tot vaststelling van een beperkt aantal regionale projecten waar we de komende jaren samen met de partners vol voor gaan. De gebiedsopgave Veenkoloniën-zuid is dan één van die regionale projecten, die we steviger willen verankeren in de Agenda voor de Veenkoloniën.

Blauwestad en Meerstad

De ontwikkeling van de **Blauwestad** is de komende tijd primair gericht op de realisering van de publieke samenwerking met de gemeente Oldambt en de vaststelling en uitvoering van een ontwikkelingsvisie voor de toekomst. Dit project is en blijft de komende jaren van majeure betekenis en zal van de provincie veel inzet vragen.

Het project **Meerstad** is in een fase waarin risicoanalyses moeten plaatsvinden, voordat vervolgstappen kunnen worden gezet. Het projectbureau Meerstad heeft opdracht gekregen om een nieuwe exploitatieopzet te vervaardigen op peildatum medio 2010 en initiatieven te ontwikkelen om ook voor de toekomst met een sluitende grondexploitatie te komen. De publieke partijen hebben met elkaar afgesproken om hierbij nauw samen te werken zowel inhoudelijk als op het vlak van de (externe) communicatie. Evenals Blauwestad van majeure betekenis.

Regioprogramma's

De huidige **regioprogramma's** voor Noord en West lopen eind dit jaar af, het regioprogramma Oost een jaar later, per 1-1-2012.

Een eerste inventarisatie van de regiomanagers maakt duidelijk dat:

- Het merendeel van de projecten in Noord en West dit jaar zijn of worden afgerond; voor een beperkt aantal projecten zal nadere besluitvorming door de stuurgroep moeten plaatsvinden. Voorlopige conclusie kan zijn dat beëindiging van de regioprogramma's en de stuurgroepen Noord en West per 1-1-2011 zonder problemen kan plaatsvinden. Daarmee kan de inzet van menskracht en geld worden benut voor de gebiedsopgaven in Noord.

Overigens merken wij op dat zowel vanuit de stuurgroep Noord als die van West kanttekeningen zijn geplaatst bij de afbouw van de regioprogramma's en met name bij het vervallen van de stuurgroep als overlegplatform. We zullen samen met de stuurgroepen nagaan op welke wijze we vorm gaan geven aan de behoefte tot bestuurlijk overleg provincie-regio.

- In de regio Oost is in beginsel eenzelfde situatie als in Noord en West aan de orde is. Hier is het onderwerp, anders dan in Noord en West, nog niet ambtelijk en bestuurlijk besproken en loopt het huidige programma door tot 1-1-2012. Hier zijn o.i. twee opties denkbaar:
 - conform de afspraken huidig programma afbouwen en per 1-1-2012 stoppen (vrijkomende inzet aan menskracht en geld benutten voor POP-gebiedsopgaven in Oost);
 - versneld afbouwen, namelijk net als Noord en West per eind dit jaar (en daarmee dus meer vrijkomende inzet aan menskracht en geld voor de POP-gebiedsopgaven in Oost).

Overigens merken wij met nadruk op dat de provincie niet stopt met gebiedsgericht werken. Uit het voorgaande blijkt dat wij wel stoppen met de regioprogramma's. Wat blijft is:

- PLG/Leader, waarvan ook het Loket levende dorpen onderdeel is;
- de POP-gebiedsopgaven;
- de Agenda Veenkoloniën.

In aanvulling daarop zullen we de 1 miljoen Euro die door de Staten voor 2013 en 2014 beschikbaar is gesteld, koppelen aan het PLG en t.z.t. besteden aan projecten die de lokale en regionale leefbaarheid in niet-krimp gebieden versterken. Vooralsnog denken we daarbij aan LEADER en Loket Levende dorpen-achtige projecten, projecten op sociaal-cultureel gebied (te denken valt aan de beschikbaarheid, bereikbaarheid en kwaliteit van het onderwijs, zorg en gezondheid, sport, arbeidsmarkt en voorzieningen) en projecten die de ruimtelijke kwaliteit versterken, waaronder ook landschapsprojecten. In de Voorjaarsnota hebben we opgenomen deze middelen voor deze thema's te reserveren.

4. Financiën

4.1. Relatie met de Voorjaarsnota 2010

Voor zover het PUP 2010 leidt tot claims naar de Voorjaarsnota 2010 zijn die daarin opgenomen. Het betreft de volgende claims:

- Bevolkingsdaling: Tekort in 2010 ad € 155.000,- wordt voorgefinancierd en wordt vanaf 2011 gefinancierd uit de reserve Leefbaarheid Krimpgebieden.
- Ruimtelijke kwaliteit en landschap: Ondersteuning gemeenten via Libau wordt in 2011 en 2012 voor € 200.000,- per jaar bekostigd uit de algemene middelen.
- Eemsdelta: Het tekort van € 130.000,- in 2010 en € 280.000,- in 2011 oplossen door deze bedragen te financieren uit de algemene middelen.

4.2. Beschikbare budgetten 2011 en verder

Om onze prioriteiten uit te kunnen voeren moeten die in ieder geval van voldoende financiële middelen worden voorzien. We willen de beschikbare middelen vanuit de subsidieprogramma's en sectorale kredieten optimaal inzetten voor de prioriteiten.

Kijkend naar de subsidieprogramma's en de bestedingen die daar tot nu toe zijn gedaan in relatie tot de prioriteiten valt het volgende op:

1. Voor de prioriteiten worden voor investeringen meer financiële middelen geclaimd dan er vanuit sectorale kredieten en subsidieprogramma's beschikbaar zijn
2. Vanuit de diverse subsidieprogramma's wordt nu al substantieel bijgedragen aan onze prioriteiten. Vrijwel alle middelen landen wel in de vier gebieden (Regiovisie, Eemsdelta, Lauwersmeer en Veenkoloniën). Bovendien hebben veel van de programma's hun budget gelabeld aan specifieke doelen waardoor de bestedingsvrijheid relatief beperkt is.
3. Er is geen ruimte om te schuiven tussen subsidieprogramma's.
4. Sommige subsidieprogramma's bieden de mogelijkheid om ze steviger te koppelen aan onze prioriteiten, maar op grond van door ons gemaakte bestuurlijke afspraken of aangegane verplichtingen is het de vraag of het praktisch ook mogelijk is. Dit betreft met name het onderdeel SEV van het PLG, de budgetten van de af te bouwen regioprogramma's en de Agenda voor de Veenkoloniën (vanaf 2013).
5. Toewijzing van middelen zal plaatsvinden op basis van de onderstaande gedragslijn:
 - eerst de sectorale budgetten maximaal aanspreken;
 - daarna de subsidieprogramma's;
 - aanvullend REP/ZZL middelen.

Omdat nu al duidelijk is dat er voor de POP gebiedsopgaven onvoldoende investeringsruimte is stellen wij voor om daartoe t.z.t. een beroep te doen op de REP/ZZL gelden voor een bedrag van maximaal € 15 miljoen. Feitelijke toekenning van deze REP/ZZL middelen aan projecten en de besluitvorming daarover zal via het gebruikelijke traject en daarmee via PS lopen zodra er concrete voorstellen voor projecten liggen. Daarbij gaat het om projecten die voldoen aan de criteria en subsidievoorwaarden van het REP/ZZL en die een economisch effect hebben.

6. Voor wat betreft het procesgeld stellen we voor de systematiek van de interne verplichting te hanteren voor de budgetten POP en cofinanciering regioprogramma's zoals die ook voor het PLG wordt toegepast.

5. Uitvoeringsprogramma 2010

- Per bestuurlijke prioriteit informatie over:
1. relevantie project/bestuurlijke afspraken
 2. projecten 2010
 3. benodigde middelen en dekking 2010
 4. financieel meerjarenperspectief

1. Bevolkingsdaling

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

In de context van leefbaarheid wordt de provincie geconfronteerd met een forse opgave als gevolg van de bevolkingsdaling in de Eemsdelta, Oost- Groningen en De Marne. Deze vraagt om een integrale aanpak om de leefkwaliteit in deze regio's in stand te houden. Wij zien dit als een majeure opgave in ruimtelijk, sociaal en economisch opzicht, inclusief de daarbij behorende aspecten van volkshuisvesting, arbeidsmarkt, onderwijs en mobiliteit.

Onze strategie is neergelegd in het Provinciaal Actieplan Bevolkingsdaling dat in mei 2010 door GS wordt vastgesteld na bespreking met partijen in de krimpregio's. Dit Provinciaal Actieplan Bevolkingsdaling bevat de uit te voeren projecten en concrete acties:

2. Projecten 2010

1. Woon- en Leefbaarheidplan Oost Groningen
2. Woon- Leefbaarheidplan De Marne
3. Experiment Onderwijs Noord- Groningen
4. Experiment Goedkope Koop Oost Groningen/experiment Fonds Verbetering Particuliere Woningvoorraad
5. Provinciaal Actieplan Bevolkingsdaling
6. Communicatie/werken aan bewustwording
7. Acties met Zeeland/Limburg/Fryslân/Drenthe:
8. Onderzoek samenhang krimp en groei in de provincie Groningen
9. Onderzoek overaanbod aan bestemmingsplannen

Noot: Het woon- en leefbaarheidsplan Eemsdelta is onder de format Eemsdelta opgenomen.

3. Benodigde middelen en dekking 2010

a. Proceskosten: voor 2010 **€ 360.000,-**

Dekking: POP-budget: €75.000,- gebiedenbeleid: € 100.000,-; beleidsvoorlichting € 5.000,- ; € 10.000,- Krediet Onderwijs voor Experiment Onderwijs; € 15.000,- Krediet Activiteiten Sociaal Beleid; en € 155.000,- voorfinanciering algemene middelen en verlaging frictiekosten (bedrag wordt in 2011 weer in mindering gebracht op de reserve Leefbaarheid Krimpgebieden) conform de Voorjaarsnota 2010.

4. Financieel meerjarenperspectief

Investerings: nog ramen i.k.v. de woon- en leefbaarheidsplannen

Dekking: bijdrage provincie: ISV: 3 mln. per jaar 2010-2014 voor particuliere woningverbetering in krimpgebieden; voor 2011 en 2012 uit het budget Leefbaarheid en Krimp 3 mln. op jaarbasis. Vanaf 2013 te dekken uit 'meevallers'. Daarnaast wordt een deel van de Rijksmiddelen voor transitie (totaal 31 mln.) ingezet in Eemsdelta/Oldambt.

Proceskosten 2011 e.v.: Nog ramen

Dekking: 2011 en 2012: Reserve Leefbaarheid Krimpgebieden. 2013 e.v.: Reserve leefbaarheid krimpgebieden en/of uit herprioritering sectorale kredieten en 'meevallers'.

2. Infrastructuur (RSP/MIT)

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

Deze programma's en de bijbehorende projecten zijn vastgesteld in PS via voordrachten in 2008 (RSP) en 2009 (MIT). Voor het RSP zijn de afspraken met het rijk ook vastgelegd in het convenant dat medio 2008 is ondertekend. Voor het provinciaal MIT geldt dat, voor zover dat nog nodig was, PS via een zogeheten opnamebesluit hebben ingestemd met de projecten en via een door hen genomen acceptatiebesluit rekening houden met een mogelijk beslag op provinciale middelen.

2a. Projecten 2010 RSP

In onderstaande tabel is de planning (stand januari 2010) voor de Groningse RSP-projecten opgenomen. Hieruit is af te lezen welke activiteiten in 2010 plaatsvinden. Aan alle projecten wordt in 2010 gewerkt.

Projecten	Totaal Bedrag	Verkenning	Planuitwerking	Realisatie
Zuidelijke ringweg Groningen	624	2009	2009-2014	2015-2020
Spoor Leeuwarden - Groningen	120	2008-2009	2010-2012	2013-2017
Spoor Groningen - Veendam	29	2008	2008-2009	2011
Doorkoppeling plus Upgrade HS	18	2009	2010-2011	2012-2013
Infra Q-liners en HOV-bus	31	2009- 2010	2010-2011	2011-2013
Transferia en busstations	46	2009-2010	2011-2013	2014-2016
Facelift stations	10	2009	2010	2011-2013
Gebiedsontwikkeling Groningen centr. Zone	30	nadere bepaling door gemeente Groningen		
Bereikbaarheid Lauwersmeergebied	51	2008	2009-2010	2011-2013
Bereikbaarheid Veenkoloniën	46	2009-2010	2011-2012	2013-2015
Spoorverbinding Heerenveen-Groningen	577	2009-2012	2013-2016	2017-2020
Regiotram - Kolibri	115	2009	2009-2011	2012-2014
LMCA, motie Koopmans (156 miljoen)				
Spoorwegveiligheid	20	2009-2010	2011-2013	2014-2016
Europapark (4e spoor) en 4-sporigheid HS	16	2009-2010	2011-2013	2014-2016

2b. Projecten 2010 MIT

Projecten	Indicatie totale investering	Provinciaal aandeel	Verkenning	Planuitwerking	Realisatie
Regiorail - Regiotram	702	70-80	2009	2009-2011	2012-2014
Eindbeeld N366	36	14-16	afgerond	2009-2013	2009-2015
Hoofdontsluiting Leek-Roden	30-35	11	2009	2010-2012	na 2015
Groningen-Delfzijl N360	50-70	20-33	2009-2012	2012-2013	2013-2016
Rondweg Zuidhorn	28,9	4,5	afgerond	2009	2011-2014
Verdubbeling noordelijk deel N33	50-60	8-12	2009-2010	2011-2015	2016-2020
Bruggen Aduard-Dorkwerd c.a.	32-34	9-11	2009	2010-2011	2011-2014
Wegverbinding Groningen-Zuidhorn N355	11,5	4-5	afgerond	2011-2013	2013-2017
Oostelijke Ringweg Groningen	30	0	2009	2009-2011	2009-2015
Westelijke Ringweg Groningen	60-80	30-40	2010-2012	2012-2018	2018-2020
Dynamisch verkeersmanagement	p.m.	8-15	2009-2010	2011-2012	2011-2015
Maatregelen reistijdverkorting Gron.-Bremen	p.m.	p.m.	2009	nnb	nnb
Instandhoudingsknelpunten (9 projecten)	13,3	13,3	2009-2016	2009-2016	2009-2017

Bron: Voordracht 3/2009. In het kader van de VJN 2010 wordt in de vorm van een bijlage een geactualiseerd MIT gepresenteerd.

3a. Benodigde middelen en dekking 2010 RSP

Financiële middelen komen voor het RSP ten laste van de reserve RSP.

3b. Benodigde middelen en dekking 2010 MIT

Financiële middelen voor het MIT voor de verkenningen en planuitwerkingen komen ten laste van reguliere budgetten van de afdelingen VV, WE en BW. Voor de uitvoering komen de kosten tlv de ESFI.

4a. Financieel Meerjarenperspectief RSP

Projectkosten/ investering projecten: ca.€ 1500 mln.

Co-financiering provincie Groningen: € 245 mln.

Co-financiering gemeente Groningen: € 80 mln.

4b. Financieel Meerjarenperspectief MIT

Projectkosten/investering: ca. € 440 mln. + pm-posten. In het kader van de bezuinigingsoperatie is afgesproken dat het MIT volgens de 'mediumvariant' kan worden uitgevoerd

Co-financiering provincie Groningen: ca. € 218 mln.

3. Energie

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

De uitvoering van het Programma Energie heeft als doel dat (het Groningse deel van) de doelstellingen van het EANN worden gehaald, die zijn gericht op:

De versterking en bevordering van de energiegerelateerde en energie-innovatieve activiteiten in Noord-Nederland, waardoor tevens een bijdrage kan worden geleverd aan de economische ontwikkeling van Noord-Nederland. Noord-Nederland heeft de intentie om de dit mede in te vullen door het oprichten van drie kenniscentra rond energie-innovatie en het starten van ten minste 15 innovatie demonstratieprojecten.

Door uitvoering van dit energieakkoord willen de betrokken partijen het volgende bereiken:

- a. 40-50 PJ duurzame energie en 4-5 Mton CO₂-emissiereductie in 2011 te realiseren in Noord-Nederland.
- b. 15-20 Mton-emissiereductie CO₂ na 2011 in Noord-Nederland te bereiken - waar mogelijk via CO₂-afvang en -opslag - rekening houdend met de omstandigheid dat CO₂-afvang en -opslag zowel op nationaal als Europees vlak nog volop in ontwikkeling is.

2. Projecten 2010

1. Coördinatie EANN	8. CCS
2. Actieplan biomassa I en II	9. Energy Valley fase 3
3. 100.000 voertuigenplan I en II	10. Projectverwerving Energie
4. SLOK uitvoeringsprogramma	11. Buisleidingenstaat Eemshaven-Delfzijl
5. Energieconvenant Groningen 3	12. Elektriciteitsinfrastructuur
6. Actieplan Energiebesparing Industrie	13. BLOW/Landelijke Uitwerking Windenergie (LUW)
7. Eemsdelta Green (Opm: het vervolgproject "Energietransitiepark Eemsdelta" wordt dit jaar bij het Waddenfonds ingediend, en zal na goedkeuring starten in 2011. Dan zal voor het onderdeel 'duurzaamheidsmonitor' nog € 60.000,- dekking gevonden moeten worden.)	

Naast deze vastgestelde projecten zal in 2010 veel tijd worden besteed aan het voorbereiden van een mogelijk nieuw EANN. Hierbij zal onder meer ook worden ingezet op de relatie ruimte en energie in samenhang met de thema's krimp en klimaatadaptatie, ook op de langere termijn. Uitwerking hiervan gebeurt via de Gebiedsagenda N-NL en BO-MIRT.

3. Benodigde middelen en dekking 2010

In 2010 benodigd: ruim 9,5 ton (=exclusief de € 175.000,- kosten voor het onderdeel energie in Eemsdelta. Die zitten in dat format opgenomen)

Dekking: de provinciale bijdrage van 1,125.000,- (= 9,5 ton + 175.000,- in kader van Eemsdelta) is volledig gedekt in de provinciale begroting en voor € 175.000,- uit het POP budget 2009. Daarnaast komt ca. 80% van de flexibele budgetten van de afdeling MB ten goede aan de uitvoering van het Energieprogramma. Dit betreft de budgetten Uitvoering Milieutaken (650120; €95.000,- in 2009, daarna €93.000,-/jaar) en Stimulering van Milieu en Economische Maatregelen (MEM 650122; €84.000,- in 2009, €74.000,- in 2010 en €61.000,- in 2011).

4. Financieel meerjarenperspectief

Proceskosten: Vanaf 2013 zijn de bedragen geraamd tot aflopend € 442.500,- in 2015.

Dekking: deels krediet continuering nieuw beleid en deels structureel in de begroting opgenomen.

Investerings: (kredieten uitvoering Milieutaken en krediet Milieu en Economische maatregelen). Voor projectverwerving Energieprojecten wordt uiteraard gebruik gemaakt van de provinciale cofinancieringsmogelijkheden voor de relevante programma's, zoals Koers Noord, OP-EFRO, Waddenfonds en FES.

4. Klimaat

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

De klimaatverandering heeft grote gevolgen voor de uitvoering van het beleid. In de afgelopen jaren zijn de gevolgen van de klimaatverandering verkend. Op basis daarvan is een plan van aanpak uitgewerkt. We streven ernaar klimaatverandering als integraal onderdeel van de gebiedsopgaven Lauwersmeer, Eemsdelta en de Veenkoloniën en in relatie tot het Waddenzeebeleid (in afstemming met het Deltaprogramma) op te pakken. Daarnaast moet kennis over klimaatadaptatie beter doorwerken in het beleid en de provinciale organisatie.

2. Projecten 2010

1. Ruimte en energie: INCREASE III en BIOChar
2. Ruimtelijke plannen: klimaatadaptatie Eemsdelta; Hotspot Veenkoloniën; Klimaatadaptatie Lauwersmeergebied
3. Deltaprogramma: Hotspot Waddenzee; Natuurherstelprogramma; Deltaprogramma Noord
4. Innovatie en disseminatie (= kennis verspreiden): Programma Waddenacademie; Kennis voor Klimaat; EOWijers prijsvraag Energielandschappen en Krimp.

3. Benodigde middelen en dekking 2010

De financiering van de meeste projecten uit het plan van aanpak is geregeld, met uitzondering van:

- het maken van een strategisch communicatieplan (€ 20.000,- in 2010);
- organisatorische kosten (€ 40.000,- per jaar).
- klimaatadaptatie Lauwersmeer (€ nog niet geraamd; voorlopig € 50.000,-)
- Hotspot Veenkoloniën (€ 130.000,-, waarvan € 30.000,- in cash en € 100.000,- in uren; cashdeel t.l.v. 2011)

Klimaatadaptatie Eemsdelta (€ 90.000,- voor 2010) is in die format ondergebracht.

4. Financieel Meerjarenperspectief:

Proceskosten 2011: Nog ramen; Reeds voorziene uitgaven: € 220.000,- (lange termijn structuurvisie (€ 100.000) en de EO Wijersprijsvraag voor de Veenkoloniën (€ 40.000,- in 2011); € 40.000,- /jaar (organisatorische kosten); klimaatadaptatie 2011: € 40.000,-; € 30.000,- Hotspot Veenkoloniën).

Proceskosten 2012 e.v.: € 40.000,- /jaar (organisatorische kosten) + PM (nog ramen)

Investerings: nog ramen.

5. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

In juni 2009 is een package deal gesloten tussen rijk, IPO, VNG en Unie van Waterschappen om de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving te verbeteren. Belangrijk instrument daarvoor is de vorming van regionale uitvoeringsdiensten. De uitvoeringsdiensten moeten op 1 januari 2012 operationeel zijn.

In onze provincie komt één regionale uitvoeringsdienst (RUD). De juridische vorm wordt een gemeenschappelijke regeling.

Het projectplan wordt waarschijnlijk eind maart door GS voorlopig vastgesteld.

2. Projecten 2010

Uitvoering projectplan.

3. Benodigde middelen en dekking 2010

2010: Totaal: € 198.000,- ; Provinciale bijdrage: € 99.000,-.

Dekking: incidentele lasten invoering WABO.

4. Financieel Meerjarenperspectief.

a. Projectkosten/ investering

Uitgangspunt is dat de RUD budgettair neutraal is. In hoeverre dat in de beginjaren realistisch is, zal tijdens het project blijken.

b. Proceskosten

De totale proceskosten voor 2011 worden geraamd op € 308.000,-.

2011: Provinciale bijdrage is € 154.000,-

Dekking: incidentele lasten invoering WABO.

6. Ruimtelijke kwaliteit en landschap

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

Het versterken van het eigen karakter van onze provincie is een centraal thema in ons omgevingsbeleid (POP). We willen, vanuit onze gerichtheid op provinciale belangen en binnen de beschikbare mogelijkheden, de kernkarakteristieken en de leefomgevingskwaliteit beschermen, beheren en waar mogelijk versterken, inclusief ontwikkeling, versterking en beheer van het landschap. Met het Rijk hebben we afspraken gemaakt over prestaties in het landelijk gebied tot 2013. Dit is opgenomen in het Programma Landelijk Gebied, met een totale omvang van € 240 miljoen. Ruimtelijke ontwikkelingen met een provinciaal belang worden als een integrale ontwerpogave gestuurd en begeleid. Dit vereist vanaf het begin betrokkenheid van meerdere afdelingen, waarbij het zwaartepunt zal liggen op de afdelingen RP, LGW, VV, de civiele uitvoeringsafdelingen en MB.

Bij de uitvoering richten we ons primair op het leveren van een bijdrage aan de provinciale ontwerpogaven. Deze bestaan uit de majeure gebiedsgerichte projecten die in het POP zijn aangegeven, provinciale infrastructurele projecten als wegen, windmolenparken en buisleidingen én de ontwikkeling van het landelijk gebied. Tot dit laatste behoren de projecten i.h.k. van PLG en de begeleiding van de agrarische schaalvergroting (keukentafelgesprekken).

De gemeenten hebben in het kader van de nWRO een grotere zelfstandige verantwoordelijkheid. Waar provinciale belangen in het geding zijn willen wij binnen onze mogelijkheden zowel inhoudelijk als financieel een bijdrage blijven leveren aan projecten en processen van derden (bijvoorbeeld (inter-)gemeentelijke structuurvisies, identiteitsstudies en voorbeeldprojecten). Verder zullen wij de gemeenten gedurende twee jaar via LIBAU ondersteunen om stedenbouwkundig hoogwaardige (bestemmings)plannen te maken.

2. Projecten 2010

1. Participeren in majeure gebiedsprojecten (Lauwersmeer, Eemsdelta, Veenkoloniën, Stad Groningen, Regio Groningen-Assen, Blauwe Stad, Meerstad).
2. Participeren in provinciale infrastructurele projecten als wegen, windmolenparken en buisleidingen.
3. Stimuleren van de ontwikkeling van het landelijk gebied (PLG), waaronder Nationale Landschappen en EHS.
4. Bescherming van de kernkarakteristieken (PLG, Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer).
5. Begeleiding schaalvergroting agrarische bouwblokken.
6. Incidentele bijdragen aan projecten en processen van derden.
7. Daarnaast blijft de verplichting tot het (deels pro-actief) adviseren in het kader van het wettelijke vooroverleg.

3. Benodigde provinciale middelen en dekking 2010

Proceskosten: € 300.000,-

Dekking: krediet provinciaal bouwheerschap.

4. Financieel meerjarenperspectief

Proceskosten 2011 e.v.: 2011 € 300.000,- en € 200.000,- ondersteuning LIBAU; 2012 e.v.:

€ 200.000,- ondersteuning LIBAU + PM

Dekking: RP: provinciaal bouwheerschap; flexibel budget (ondersteuning LIBAU 2011 en 2012).

Investerings: uitvoering PLG.

7. Regio Groningen-Assen

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

In het POP is de Regio Groningen - Assen aangemerkt als een gebiedsgerichte opgave waar de provincie in wil blijven zetten op de potenties van de aanwezige sterke economische sectoren en op de aantrekkelijkheid van het woon- en leefklimaat.

De regio werkt aan ambitieuze programma's, die voortvloeien uit de Regiovisie. De opgaven uit de programma's voeren de deelnemers voor het overgrote deel zelf uit.

Voorts staat voor Gedeputeerde Staten vast dat in het kader van de bezuiniging de regio Centraal Groningen een prominente plaats zal moeten hebben. De winst van deze regionale samenwerking wordt als dermate groot beschouwd dat continuering voor de hand ligt.

2. Projecten 2010

1. Programma Woningbouw & Verstedelijking.
2. Programma Bedrijventerrein & Economie.
3. Programma Bereikbaarheid / Kolibrie.
4. Programma Regiopark (behelst voor Groningen de uitvoering van het plan van aanpak StadsrandGroningerOmmelanden).

3. Benodigde middelen en dekking 2010

Proceskosten en investeringen: € 2.640.440,-.

Dekking: Productgroep 910102 (afd. RP) Codanr. 691107 Regiofonds Groningen-Assen 2030 (geregeld).

4. Financieel Meerjarenperspectief

Investerings: De provinciale bijdrage aan de regionale samenwerking bedraagt jaarlijks € 2.640.440,- een mix van proceskosten en investeringen. Het betreft hier een meerjarenafpraak tot 2015. Het bedrag is opgebouwd uit een deel ESFI (€ 1.733.000,-) en een provinciaal deel (€ 907.600,-). De voorgestelde bezuinigingen (25%) hebben vanaf 2015 betrekking op het provinciale deel ad. € 226.900,-.

Procesgeld 2011 e.v.: € 50.000,- tot 2013 (cofinanciering regioprogramma's).

8. Eemsdelta

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

De laatste jaren is in de Eemsdelta sprake van een duidelijke toename van de economische bedrijvigheid, met name in de Eemshaven en de haven van Delfzijl. Energie speelt daarbij een belangrijke rol. Daarnaast vragen de sterke ontgroening, vergrijzing en afname (krimp) van de bevolking in het gebied om een duidelijke visie op de toekomstige ontwikkeling van wonen en voorzieningen. Ook de klimaatverandering heeft invloed op de toekomstige ontwikkeling van de Eemsdelta. Grote uitdaging is verder om de unieke natuurwaarden van het werelderfgoed Waddenzee en Eems-Dollard duurzaam in stand te houden en te versterken. De provincie en de DEAL gemeenten hebben afgesproken deze thema's gezamenlijk op te pakken en te vertalen naar een beknopte visie met een uitvoeringsprogramma Eemsdelta. De uitwerking van de thema's leveren bouwstenen op voor (ruimtelijke) keuzes in het kader van een op te stellen intergemeentelijke structuurvisie.

We willen in algemene zin het vergunningsverleningsproces optimaliseren (o.a. NB wet vergunningen). Aanvullend daarop is er een interventieteam ingesteld voor de aanpak van de huidige en mogelijk toekomstige incidenten.

2. Projecten 2010

1. Uitvoering Bestuursakkoord
2. Vergunningverlening: interventieteam en optimaliseren vergunningsverleningsproces
3. Economie en ecologie in balans (is inclusief de E pactthema's)
4. Opstellen woon en leefbaarheidsplan (krimp)
5. Energie: buisleidingen, electriciteitsinfrastructuur, CCS, procesbegeleiding investeringen energiecentrales Eemshaven; Eemsdelta Green.
6. Aanpak klimaatadaptatie
7. Opstelling beknopte visie met uitvoeringsprogramma Eemsdelta (integrale ontwerpogaven).

3. Benodigde middelen en dekking 2010

Totaal proceskosten: € 636.550,- .

Dekking: diverse kredieten. Nog niet gedekt: € 130.000,-. We financieren dit bedrag uit de algemene middelen in het kader van de Voorjaarsnota 2010.

4. Financieel Meerjarenperspectief.

Proceskosten: € 746.250,- (2011-2013)

Dekking: diverse kredieten. Nog niet gedekt: € 280.000,-. We financieren dit uit de algemene middelen in het kader van de Voorjaarsnota 2010.

Investeringen: nog ramen in het kader van de 7 projecten. Voor 2011 gaat het met name om de uitvoering van het woon- en leefbaarheidsplan waarvoor provinciale bijdrage nodig is.

Dekking: woon en leefbaarheidsplan 2011: Uit reserve Leefbaarheid.

9. Lauwersmeer

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

Samen met de provincie Fryslân, de betrokken gemeenten en het ministerie van LNV werkt de provincie deze opgave uit tot een programma met projecten, waarmee de volgende doelen worden gerealiseerd:

- Revitalisering haventerrein Lauwersoog en vergroten attractieve waarde voor publiek.
- Realisering aantal verblijfsrecreatieve voorzieningen rond het Lauwersmeergebied, met als doel de toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht van het gebied aanzienlijk te vergroten (Esonstad, Lauwerszee, en eventueel nieuwe locaties).
- Zorgvuldige inpassing en aansluiting van de nieuwe ontwikkelingen op de kernkwaliteiten van het Lauwersmeergebied als Nationaal Park, een natuurgebied van internationale allure en benutten van de werelderfgoedstatus (UNESCO) van de Waddenzee.
- Uitvoering van de Watervisie Lauwersmeer.

2. Projecten 2010

1. Afronden Visie Lauwersmeer (inclusief klimaatadaptatie maatregelen Lauwersmeer).
2. Afronden Ontwikkelingsplan Lauwersoog.
3. Lobby lange termijn rijksagenda (gemaal + dijk + schutsluis) in MIRT/FES/Deltaprogramma.
4. Regie ontwikkeling Lauwersoog + faciliteren kansrijke initiatieven (bijv. Zodiac, Visafslag e.d.).
5. Stimuleren/ondersteunen marketingaanpak ondernemers.

3. Benodigde middelen en dekking 2010

2010: € 150.000,-

Dekking: € 100.000,- uit budget POP en € 50.000,- Gebiedsgericht (productgroep 9104).

4. Financieel Meerjarenperspectief.

a. Investeringen(2010-2020)

- investeringen publiek en privaat: nog ramen
- provinciale cofinanciering: nog ramen.

b. Proceskosten

2011-2015: € 100.000,- per jaar

Dekking: uit budget POP en Gebiedsgericht (productgroep 9104).

10. Veenkoloniën (zuid)

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

Ter uitvoering van deze POP-gebiedsopgave hebben de provincie, de gemeente Stadskanaal en Vlagtwedde en het waterschap Hunze en Aa's in mei 2009 een Plan van Aanpak vastgesteld waarbij is afgesproken dat van een drietal gezamenlijke opgaven de haalbaarheid in 2009/2010 wordt verkend. De drie opgaven zijn:

- **Landschapsontwikkeling:** realiseren van een tweetal landschappelijk aantrekkelijke verbindingzones tussen de Hondsrug en Westerwolde in het Pagediepdal en in het dal van de Mussel Aa, en dat combineren met het uitvoeren van de wateropgave voor het gebied (=bijdragen aan klimaatadaptatie Veenkoloniën) en het bieden van ruimte voor nieuwe economische initiatieven in de Ontwikkelingszone Pagediep).
- **Kanaalzone:** verbeteren van de cultuurhistorische en ruimtelijke kwaliteit van de bebouwing langs het Stads-/Ter Apelkanaal tussen Bareveld en Munnekemoer.
- **Agribusiness:** versterking van de agribusiness cluster op het bedrijvenpark Zuid-Groningen in samenhang met het stimuleren van de schaalvergroting van de landbouw.

2. Projecten 2010

1. Landschapsontwikkeling Pagediep (provincie).
2. Kanaalzone (Stadskanaal).
3. Agribusiness (Vlagtwedde).

3. Benodigde middelen en dekking 2010

2010: € 150.000,-;

Dekking: budget POP € 75.000,- (gemeenten en waterschap betalen 50%).

4. Financieel Meerjarenperspectief.

a. Investerings(2010-2020)

(status: raming o.b.v. haalbaarheidsonderzoek)

- totale projectkosten: € 38.000.000,-
 - Landschapsontwikkeling: 19 miljoen (huidig beektracé)/24,5 miljoen (hist. tracé)
 - Kanaalzone: Nog niet bekend
 - Agribusiness: Nog niet bekend
- Dekking: private partijen (€ 3,5 miljoen + 2 miljoen per kavel van 11 ha + ca. 1,5 miljoen bijdrage aan beekherstel), overheden (€ 9,5 miljoen), subsidieprogramma's (€ 19 miljoen), overige (fondsen e.d.) (€...); evt. resterend tekort (ca. € 5,5 miljoen)
- provinciale cofinanciering en REP
 - o waarvan in 2010/2011 € 0,-
 - o waarvan in 2012 -2020 € 5.000.000,- +PM.

b. Proceskosten: 2011-2015 € 100.000,- per jaar; provincie staat voor € 50.000,-/jaar.

Dekking: POP budget.

11. Blauwestad

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

In december 2009 is de publiek-private samenwerking ter uitvoering van dit project beëindigd. Provincie Groningen en de nieuwe gemeente Oldambt hebben eind 2009 de intentie uitgesproken een samenwerking aan te gaan om het project met nieuw elan op te zetten en uit te voeren. Provinciale Staten en de gemeenteraad van Oldambt willen in de loop van 2010 een besluit nemen over een op te stellen ontwikkelingsvisie en de opzet van een adequate organisatie, en willen dat in de tussentijd "de winkel open blijft".

Sinds 2003 werken provincie en gemeente ook samen aan de Ring, d.w.z. Winschoten en de ring van dorpen rond Blauwestad. Deels zijn de projecten nog in uitvoering en van de NOVA (waarvan de financiering wel rond is) moet de uitvoering nog starten. Het is de bedoeling dat de Ring-activiteiten worden ondergebracht in de vorenbedoelde adequate uitvoeringsorganisatie.

De capaciteit voor uitvoering van de Blauwestad wordt deels vanuit het provinciehuis en het gemeentehuis verzorgd, en deels vanuit het projectbureau in Blauwestad. In dit projectbureau zijn op dit moment 7,7 fte werkzaam, met dekking van kosten uit de grondexploitatie. Het hangt van de uiteindelijke organisatiestructuur af welke taken er binnen het projectbureau worden verricht en hoeveel capaciteit daarmee gemoed zal zijn.

2. Projecten 2010

1. Ontwikkelingsvisie Blauwestad.
2. Samenwerkingsovereenkomst provincie en gemeente Oldambt.
3. Uitvoering project (o.a. management van vastgoed, beheer en onderhoud lopende projecten).
4. Ring Blauwestad.
5. Financiële en fiscale afronding OBS.

3. Benodigde middelen en dekking 2010

Proceskosten provincie: € 225.000,-

1. Ontwikkelingsvisie: € 50.000,- (waarvan 50% voor provincie) voor 2010
 2. Extra kosten voor m.n. juridische, administratieve en financiële werkzaamheden (o.a. Deskundige Advisering): € 50.000,- per jaar
 3. Proceskosten Ring Blauwestad: € 300.000,- in 2010 (waarvan 50% voor provincie)
- Dekking: 1 en 3 geregeld in begroting provincie (samen met gemeente Oldambt); 2 uit krediet Deskundige Advisering.

4. Financieel Meerjarenperspectief.

Projectkosten/ investering:

Voor Blauwestad: € 4,9 mln. (voor 2010), totaal investeringskrediet: € 118.000.000,-

Voor Ring Blauwestad: € 30,8 mln.

Dekking: exploitatie Blauwe Stad en provinciale begroting (ring Blauwe Stad).

Proceskosten 2011: € 50.000,- externe kosten (als in 2010).

12. Meerstad

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

Voor dit PPS-project is in 2005 de Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Meerstad getekend door de gemeenten Slochteren en Groningen, ministerie van LNV en provincie Groningen aan de publieke zijde. Destijds hebben ook vier partijen getekend voor uitvoering van de SOK. De publieke en de private partijen hebben beide één stem in de Algemene vergadering van Aandeelhouders, via respectievelijk de Stichting Zeggenschap en de Grondbank Meerstad.

Het Masterplan fungeert als uitvoeringskader voor de SOK. Het Masterplan geeft aan dat de ambities voor het project veel omvangrijker zijn dan een gemiddeld nieuwbouwproject.

Naast de bouw van ruim 10.000 woningen wordt er ook een geheel nieuw leefgebied geschapen waarde de mensen niet alleen kunnen wonen, maar ook kunnen werken en recreëren.

Er zijn momenteel een aantal ontwikkelingen aan de gang die kunnen raken aan de positie van het project. Het projectbureau Meerstad heeft opdracht gekregen om een nieuwe exploitatieopzet te vervaardigen op peildatum medio 2010 en initiatieven te ontwikkelen om ook voor de toekomst met een sluitende grondexploitatie te komen. De publieke partijen hebben met elkaar afgesproken om hierbij nauw samen te werken zowel inhoudelijk als op het vlak van de (externe) communicatie.

2. Projecten 2010

1. Risicoanalyse intern.
2. Risicoanalyse St. Zeggenschap.
3. AvA-bijeenkomsten en voorbereiding interne projectgroep.

3. Benodigde middelen en dekking 2010

Proceskosten: € 40.000,- voor externe juridische- en fiscale advisering.

Dekking: Uit krediet Deskundige Advisering.

4. Financieel meerjarenperspectief

Het projectbureau Meerstad heeft opdracht gekregen om een nieuwe exploitatieopzet te maken en initiatieven te ontwikkelen om ook voor de toekomst met een sluitende grondexploitatie te komen.

13. Regioprogramma's

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

In het kader van de bezuinigingen hebben GS aangegeven, na afloop van de lopende regioprogramma's, daarmee niet te willen doorgaan en de bijbehorende inzet van menskracht en middelen te beëindigen. Het gaat hier om de regio's Noord, West en Oost. Regio Centraal vormt onderdeel van de Regiovisie Groningen-Assen (zie aldaar).

De regioprogramma's voor de regio's Noord en West eindigen per 1 januari 2011, dat voor de regio Oost per 1 januari 2012. Om de beschikbare menskracht en middelen in te kunnen zetten op andere regionale speerpunten (krimp, de POP-gebiedsopgaven), overwegen wij, in overleg met de regionale stuurgroepen, de uitvoering van de regioprogramma's, ook die van de regio Oost, per 1 januari 2011 te beëindigen.

Anticiperend op deze versnelde afbouw hebben de regiomanagers in kaart gebracht welke projecten uit de verschillende regioprogramma's (waarschijnlijk) niet in 2010 door de stuurgroep kunnen worden afgerond en daarom bijzondere aandacht en nader overleg met de regionale stuurgroepen vragen.

Deze projecten zijn hierna onder 'projecten 2010' opgenomen.

Het overleg hierover zal naar verwachting voor de zomer kunnen plaatsvinden.

2. Projecten 2010

Regio Noord:

1. Regiomarketing (gestart eind 2009, nader overleg nodig over project na opheffing stuurgroep).
2. MKB (recent gestart en in uitvoering, idem als bij 1).
3. Agrologistiek (in 2009 gestart, voor de zomer moet blijken of dit project definitief wordt doorgezet).
4. Kiek over diek (fietspad over de Waddendijk): het betreft hier een project uit het collegeprogramma, dat op initiatief van de provincie met de betrokken partners in Noord is opgepakt; een Waddenfonds aanvraag is voor dit project in voorbereiding).

Regio West

1. Herstel houtsingelstructuur Zuidelijk Westerkwartier (gestart in 2008, nader overleg nodig over project na opheffing stuurgroep);
2. Beekstelsysteem Dwarsdiep (gestart in 2006, idem als bij 1); betrokken afd.: LGW.

Regio Oost

1. Regiomarketing (binnenkort aftrap campagne, betreft 3-jarig project);
2. Revitalisering bedrijventerreinen (op basis van recent vastgestelde visie wordt nu uitvoeringsprogramma opgesteld);
3. Oldambt/Midden-Groningen (betreft realisering vaarcircuit gericht op verbinding Blauwestad met Noord-Oost-Groningen; provincie heeft hier inmiddels nadrukkelijk gekozen voor faciliterende rol).

3. Benodigde middelen en dekking 2010

Procesgeld: € 421.000,-

Dekking: Krediet cofinanciering projecten regio's en POP budget.

4. Financieel Meerjarenperspectief: voor 2013 en 2014 is € 1.000.000,- voor de niet krimpgebieden beschikbaar. Vanaf 2013 worden de bezuinigingen op de apparaatskosten (totaal 60%) geëffectueerd.

14. Agenda voor de Veenkoloniën

1. Relevantie project/bestuurlijke afspraken

Wij willen De Agenda van de Veenkoloniën meer gaan benutten als platform voor het binnenhalen van rijks- en Europese middelen en in dat verband komen tot vaststelling van een beperkt aantal regionale, kansrijke projecten waar we de komende jaren samen met de partners vol voor gaan. Daartoe zou vanaf de korte termijn moeten worden ingezet op de voorbereiding van een programma 2010/2011, waarin nadere keuzes expliciet wordt gemaakt.

2. Projecten 2010

1. Agribusiness.
2. Landschappelijke verbindingzones en klimaatadaptatie: o.a. Groene Ster en POPopgave Veenkoloniën-Zuid en hotspot Veenkoloniën.
3. Infrastructuur (N366/N391; spoorlijn Groningen-Veendam-Stadskanaal-Emmen; Emmen-Meppen).
4. Toerisme: spin-off vaarverbindingen Erica Ter Apel en Zuidlaardermeer-OostGroningen.
5. Wonen: stimuleren neoveenkoloniaal bouwen.
6. Sociaal-economische vernieuwing.

3. Benodigde middelen en dekking 2010

Procesgeld: € 659.000.- provinciale bijdrage

Dekking: krediet Veenkoloniën proces en projectgelden (€ 175.000,-) en cofinanciering projecten Veenkoloniën (€ 484.000,-).

4. Financieel Meerjarenperspectief:

Procesgeld/investeringen: tot 2013 € 659.000,- structureel in de begroting opgenomen (krediet cofinanciering projecten Veenkoloniën en krediet Veenkoloniën proces en projectgelden).